

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

36. Quo tempore sit danda infirmis Vnctio-Extrema? Ex part. 3. tr. 4. res.
172. aliàs 173. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

dicti, non valens alia Sacramenta recipere, si non habeat Bullam Cruciatam: Ex p. 3. tr. 4. Ref. 170. alias 171.

Sup. hoc supra in Ref. 31. paulo post initium, vers. In articulo mortis. & in Refol. 32. & in 10. 3. tr. 1. Ref. 2. §. Sed diffinitas, &

§. 1. **N**egativam sententiam docet Petrus de Ledesma in summa tom. 1. de sacram. Extrema-Vnctionis, cap. 2. l. concl. 4. vbi sic asserit. [Es cierto que en el tal caso no es licito administrar al enfermo el sacramento de la extrema vnction. Esto enseñan comunmente los Doctores, por que dicen, que de la extrema vnction no se puede administrar en tiempo de interdictio, y nunca facan este caso; la razon es, porque este sacramento en ningun caso es sacramento de necesidad, ni ay precepto divino de recibirle, luego la prohibicion de la Iglesia estendiendose a este caso.] Ita ille.

2. Sed ego contrariam sententiam in facti contingentia consulo, nempe moribundum sensibus destitutum, qui sacram Eucharistiam, & sacramentum Pœnitentiæ, non poterat recipere, fuisse omninò iungendum, etiamsi non haberet Bullam Cruciatam, & esset in civitate interdictum. Et hanc sententiam docet Zambranus de casibus tempore mortis, cap. 5. dub. 7. num. 5. vbi sic ait: Satis probabile est, licet ministrari posse, & debere Extremam-Vnctionem morienti carenti omni privilegio, etiam tempore interdicti, & maxime si tunc careret sensu. Ita ille, qui multas rationes adducit, & citat Henriquez lib. 3. cap. 10. num. 3. in glosa littera F. & multos viros doctos à se consultos. Et ipse Ledesma vbi supra, etiam hanc sententiam probabilem putat. Restat modò respondere ad argumentum Ledesmae. Dico igitur, quòd nec iura, nec Doctores loquuntur in casu nostro, cum negant tempore interdicti posse sine privilegio dari Extremam-Vnctionem; nam agunt de casu ordinario, in quo moriens recipit aliud Sacramentum, vel quando licet non recipiat, potest tamen commodissime adiri iudex, qui posuit illud interdictum, vt tollat illud prædicto casu. Igitur nostram sententiam in favorem animatum omnino amplectendam esse puto, & illam Parochi, si casus occurrat, sine metu in praxim (me impellente, & consulente) deducant.

RESOL. XXXIV.

An Sacerdos tempore pestis possit ungere infirmum, non digito, sed virga oblonga, vt eius contactum effugiat? Ex part. 3. tractat. 4. Resolut. 166. alias 167.

Sup. hoc supra in Ref. seq.

§. 1. **H**is annis elapsis, quando hic morbus miserimè civitatem hanc afflixit, sententiam affirmativam consulo, quam docent Chapeauilla de sacram. Extrema-Vnctio quæst. 34. & Franciscus Sylvius in 3. part. quæst. 32. art. 3. vbi sic asserit. Curet Sacerdos habere vestes breves, & ita eas ad se colligat, vt quàm maxime potest, fugiat contactum infirmi. Præterea ægrotum (si potest) constitui faciat in loco puro, & libero, non se statuat inter ignem, & infirmum, munit se præservativis iudicio medicorum, & vti potest virga oblonga, verè tamen oleo tincta, sic vt perficiatur vnctio. Peracta autem vnctione, virgam eiusmodi aut purgabit, ac in similem vsum servabit, si aurea, vel argentea sit propter reverentiam Sacramenti, vel igne comburatur, si sit lignea. Ita Sylvius, quæ omnia multum pro praxi in tali casu erant conducantia.

RESOL. XXXV.

An Sacerdos infirmis peste morientibus possit Sacramentum Extrema-Vnctionis ministrare virgula argentea oblonga, &c.

Et an in tali casu liceat Parocho ministrare Extremam-Vnctionem unguendo quidem omnes quinque sensus, sed unam aurem, unum oculum, unam manum, sed non manum, & deinde videndo hac forma omnes singulas parciales sub vna totali amplectente, dicendo: Per istas sanctas vnctiones indulget tibi Deus quicquid per visum, auditum, gustum, & tactum deliquisti? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 170.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam olim docuit in illa, quibus nunc addo Vicoresillum in de sacram. Extrema-Vnctionis, fol. 68. & Marchinum de pecc. p. 3. c. 5. n. 1. vbi sic ait. In magno vitæ discrimine esse incongruum ministrari à Parochis Extremam-Vnctionem à longè virgula quadam argentea, sive lignea, quæ ex alia materia confecta ad pedem extendandam; & ratio afferri potest, quia ex vna parte huiusmodi instrumenti vltus non infertur quicquam Sacramento irreverentiam, ex alia magnum nobis à natura ius tribuitur conferenda. Idem vult. Sic ille. Item etiam docet Ioannes Præpositus in 3. p. q. 1. de sacr. Extrema-Vnctio dub. 6. n. 48. Barbosa de off. Parochi, c. 22. n. 16. Iacob Mancinus in practica vniuersali infirmos p. 8. dub. 18. vbi ita asserit practice. D. Ferr. de Marchis Archiepiscopus Smyrntem. vide etiam Suarez tom. 4. disp. 44. sect. 3. num. 10. Sed in tali casu liceat Parocho ministrare Extremam-Vnctionem, unguendo quidem omnes quinque sensus, sed vnâ autem, vnum oculum, vnâ manum, & deinde videndo hac forma omnes singulas parciales sub vna totali amplectente: Per istas sanctas vnctiones indulget tibi Deus quicquid per visum, auditum, gustum, & tactum deliquisti; & affirmatiuè respondi vbi supra, resolut. 166. cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Marchinum loco citato cap. 7. cum Fillucio tom. 1. vbi cap. 5. num. 129. vbi sic asserit. In casu necessitatis quando mirum esset vel periculum contagi, vel vt infirmus ante moriatur sub conditione mentis concepta posset Minister vnica actione attingere quinque sensus unguendo vnum oculum, vnâ autem, & vnâ manum, &c. & super hanc totam vnctionem proferre formam, quæ omnes quinque comprehendat, dicendo: Per has sanctas vnctiones indulget tibi Deus quicquid per visum, auditum, gustum, & tactum deliquisti, & c. Et vnâ manum, &c. Sic enim faciendo, nec fit iniuria Sacramento, & proximo potest esse vtilis vtile, fortè etiam ita saluabitur, qui alias conueniendus fuisset, vt si esset tantum attritus & constitutus aliâ non posset. Ita Fillucius.

RESOL. XXXVI.

Quo tempore sit danda infirmis vnctio extrema? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 172. alias 173.

§. 1. **E**xperientia nos docet, parentes vplurimum amare magis corpora, quàm animas infirmorum, & idèd quando agitur de Extrema-Vnctione illis ministranda clamant, & vsque ad vltimum differre volunt; sed in hoc quantum erret etiam contra salutem corporum infirmorum, demonstrat doctrina

doctrina Soti in 4. sent. dist. 23. quest. 2. art. 2. & Ioannes de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de sacram. Extr. vnct. dub. 3. concl. 3. vbi sic asserit. Sanitas corporis est effectus istius Sacramenti non infallibilis, sed quando subiectum est dispositum, & aliàs salus corporis expedit salutem animæ, & tunc subiectum est indispotum, quando est ita viribus corporis destitutum, quod virtus finita istius Sacramenti non potest illud sanare. Et paulo post dub. 4. concl. 2. ita ait. Cùm hoc Sacramentum in causando salutem corporis, non operetur miraculosè, sed virtute ordinaria supernaturali, non speretur tempus, quo cause naturales iuuari non possint, sed adhuc spes salutis duret. Ita ille. Sed audiamus etiam Pitigianum in 4. sent. tom. 2. dist. 23. quest. vnica, art. 5. q. 4. sic loquentem. Non est expectandum, vt infirmus iam sensu, & cognitione careat, nam id est contra reuerentiam, & vtilitatem Sacramenti; nec etiam est expectandum tempus, in quo iam constet infirmum non posse naturaliter viuere, nam hoc etiam derogat secundario fini huius Sacramenti. Nam quamuis hoc Sacramentum supernaturaliter iuuat ad sanitatem recuperandam, non tamen est consentaneum expectare tempus, in quo ferè manifestè sit necessarium miraculum, nam hoc est quodammodo tentare Deum, & virtutem Sacramenti velle experiri. Hæc Pitigianus.

RESOL. XXXVII

Quomodo tempore infirmitatis debeat Sacerdos inungere moribundum? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 95.

^{Sop. hoc in Ref. præterita.} §. 1. **L**ibet huic dubitationi respondere cum verbis Kellisonij tom. 2. in 3. part. quest. 32. art. 3. vbi sic ait. Notandum est, quod sicut non est conferendum sacramentum hoc nisi iis, qui probabiliter præsumuntur extremè laborare, & quasi in exitu huius vitæ constituti, ita non esse nimis differendum hoc sacramentum. In quo peccant Ministri, qui non adhibent hoc sacramentum, vel amici infirmi, qui Ministrum non accersunt, donec infirmus iam iam exhalaturus est animam, & vsu omni rationis destituitur, quia vsus rationis & deuotio infirmi plurimum confert ad effectum huius sacramenti; & hoc sacramentum confert vires contra tentationes, quæ solent præcedere priuationem vsus rationis, cùm destitutus ratione non sit capax tentationum, neque leuaminis contra vim morbi. Quo circa hac in re prudenter procedendum est, & neque nimium festinandum, (cùm non omnis ægrotus sit capax huius Sacramenti, vt supra,) neque nimium tardandum, cùm vsus rationis, & deuotio infirmi multum conferat. Quocirca mentitur Calvinus lib. 4. institut. cap. 19. tit. de vltima vnctione, numer. 25. quando asserit, Iacobum omnes infirmos inungi voluisse, Catholicos non infirmos, semimortua cadauera sua inspicere pinguedine, cùm iam anima in primoribus labris laborat, vel, vt ipsi loquuntur, in extremis. Neque enim omnes Ministri differunt hoc sacramentum, donec infirmus mortuus penè sit, vel ratione destitutus, & si qui differant ab Episcopis reprehendantur, & puniuntur. Vide etiam Philippum Fabrum in 4. sent. dist. 23. quest. vnica, dist. vnica, cap. 4.

^{Sop. hoc late in Ref. seq.}

RESOL. XXXVIII

An Sacramentum Extremæ-Vnctionis collatum infirmo non grauius, vel periculose laboranti, sit validum?

Et an si postea periculose laboret, sit ei denno Sacramentum ministrandum?

Et an in dubio, (non loquor in casu opinionis,) an morbus de se, vel in hoc indiuiduo est periculosus, possit Extremæ-Vnctionis ministrari?

Et an in hoc casu ministranda sit Extremæ-Vnctio sub conditione? Ex part. 9. tr. 6. & Milc. 1. Ref. 44. aliàs 45.

§. 1. **Q**uoad primam difficultatem, affirmatiuam sententiam probabilem esse purat Quintanadu. in Theolog. moral. tom. 1. tract. 5. singul. 2. num. 5. Et quoad infirmitatem grauem, licet non appareat periculosa, etiam tanquam probabilem illam admittit Lessius in 3. part. D. Thomæ, de Sacram. Extremæ-Vnctionis, cap. 4. dub. 1. num. 21. Imò etiam in casu, quo morbus non sit ita grauis, hanc sententiam probabilem esse existimat Ioannes Vvigers in Supplement. 3. part. D. Thomæ, quest. 32. num. 3.

^{Sup. hoc in Ref. præterita, post medium, lege ver. cum non omnis ægrotus.}

2. Probari potest hæc opinio, tum ex D. Iacobo, qui solum expostulat infirmitatem, nullius periculi mortis mentionem faciens, ibi: *Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros*, &c. Tum ex Trid. sess. 14. cap. 3. asserente. *Hanc Vnctionem esse infirmis adhibendam, illis præsertim, qui iam periculose decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur.* Vbi notandum est verbum, *præsertim*, quod indicat, aliis infirmis ab iis, qui constituti sunt in exitu vitæ, vnctionem esse adhibendam. Tum ex Florent. dicente; *His tantum infirmis vnctionem dari debere, de quorum morte timetur.* Expendo verbum, *debere*, quod ad licitum vsum, non ad valorem spectat: alias loco, *debere*, vteretur Concilium, verbo, *posse*, Ergo, &c.

3. Sed ego puto, absolute dicendum in vtroque casu posito in titulo Resolutionis, Sacramentum esse inualidum. Et ita docet Suarez tom. 4. in 3. part. dist. 42. sect. 2. num. 4. & 5. Nicolaus Ylambert in 3. part. tom. 3. de Sacram. Extremæ Vnctio. dist. 6. art. 2. Granada in 3. part. cont. S. tr. vnica, dist. 6. n. 2. Castr. Pal. tom. 4. tr. 26. dist. vnica, punct. 6. n. 15. Caspensis in Cur. Theolog. tom. 2. tr. 27. dist. 4. sect. 2. n. 12. Amicus vbi infra, & alij communiter. Et ratio sumitur (ait Ylambert, vbi supra) ex citato D. Iacobij dum pro eo verbo, quod habet vulgata nostra editio, *infirmatur*, Græca editio habet, *ad eum* quæ, iuxta vim suæ significationis, significat esse sine vitibus, & præ infirmitate deficere; item, ex eo, quod idē textus Græcus explicet hanc, *Infirmi*, tali particula, quæ, vt, supra notauimus, significat moribundū, graui morbo laborantem, eoque, veluti deficientem: tum denique ex illa alia particula, *alienabit eum*, quæ, iuxta textum Græcum, vt supra monuimus, idem sonat, ac infirmū, præ morbo sopitum sensib. *excitabit*. Confirmatur amplius: si Sacramentum hoc posset conferri homini non ita infirmo, Sanctus Iacob. non diceret, *Inducat Presbyteros Ecclesie*; sicut de aliis Sacramentis, quæ sanis, aut parum infirmis ministrantur, solemus loqui: quia hoc cedit, tum in reuerentiam, tum in deuotionem Sacramenti, & in humilitatem susipientis: at ait Sanctus Iacobus: *Inducat Presbyteros Ecclesie*, id est, vocet eos ad domum suam, in qua decumbit ægrotus. Deinde, si morbus ille, quem postulat Sanctus Iacobus in suscipiente hoc Sacramentum, esset tantum leuis, & nullo modo periculosus; non consuleret, tanquam remedium aliquod, Sacramentum quod est remediū aliquod supernaturale; sed diceret, esse recurrendum ad Medicos, & naturalia remedia: quia non videtur esse ita conueniens recurrere ad remedia supernaturalia pro bonis corporis, vbi est evidens superesse naturalia. Probatum item ex Florent. Trident. & eius Catechismo, vt supra: item.